

BẢO VỆ VÀ CẢI THIỆN MÔI TRƯỜNG — MỘT YÊU CẦU CẤP BÁCH, MỘT SỰ NGHIỆP LÂU DÀI

PHAN VĂN BÍCH

Trung tâm Môi trường

Vấn đề môi trường thiên nhiên nói chung và vấn đề bảo vệ quản lý môi trường nói riêng đã và đang được nhân loại đặc biệt quan tâm.

< Ngày nay, khả năng tác động và khai thác môi trường ngày một to lớn đến mức con người có thể tạo dựng nên những điều kiện sống, nhưng môi trường chưa từng có để phục vụ đắc lực cho mình. Song, đồng thời với những tác động tích cực thì sự tàn phá đối với tự nhiên, sự hủy hoại môi trường, con người đã và đang gây nên những hậu quả uy hiếp trực tiếp cuộc sống hiện tại cũng như tương lai của chính mình. >

< Chính vì vậy, vấn đề bảo vệ môi sinh cũng như việc quản lý và kiểm soát môi trường đã vượt ra ngoài phạm vi quốc gia, khu vực, và trở thành mối quan tâm chung của toàn thế giới. >

Nghị quyết 246/HĐBT ngày 20/IX/1985 của Hội đồng Bộ trưởng về việc đẩy mạnh công tác điều tra cơ bản, sử dụng hợp lý tài nguyên và bảo vệ môi trường đã nêu: « Các hoạt động điều tra cơ bản đã được triển khai mạnh mẽ và đạt nhiều thành tựu, phục vụ việc phát triển sản xuất nghiên cứu khoa học, đời sống và quốc phòng.

Tuy nhiên, công tác điều tra cơ bản, sử dụng hợp lý tài nguyên và bảo vệ môi trường thời gian qua, còn bộc lộ nhiều điểm tồn tại và yếu kém.

Việc đầu tư cho công tác điều tra cơ bản, sử dụng hợp lý tài nguyên và bảo vệ môi trường chưa tương xứng với nhiệm vụ đặt ra. Việc quản lý công tác điều tra cơ bản, chưa được quan tâm thích đáng, việc sử dụng bảo vệ tài nguyên và môi trường hầu như thả nổi, chưa có tổ chức quản lý chặt chẽ các công tác nói trên.

Từ nhận định trên, Hội đồng Bộ trưởng đã giao cho ngành Khí tượng Thủy văn « chịu trách nhiệm quản lý và kiểm soát môi trường không khí và nước ».

Thế là từ đó, Tổng cục Khí tượng Thủy văn nước ta, trong đó Trung tâm môi trường là cơ quan thực hiện trách nhiệm quản lý và kiểm soát môi trường không khí và nước.

Thời gian qua, cùng với những hoạt động mở đầu về điều tra cơ bản, khảo sát phục vụ chuyên đề cũng như về nghiên cứu khoa học, Tổng cục Khí tượng Thủy văn đã triển khai một vài chương trình hợp tác quốc tế như :

— Tham gia hội thảo về monitoring tổng hợp toàn cầu trạng thái sinh quyển tại Liên Xô dưới sự bảo trợ của UNEP, WMO và UNESCO.

— Cùng làm việc và trao đổi về môi trường với Liên Xô trên cơ sở thực hiện hiệp định hợp tác toàn diện về khí tượng thủy văn và kiểm soát môi trường thiên nhiên giữa 2 quốc gia, nhằm tranh thủ sự giúp đỡ của bạn về kinh nghiệm tổ chức quản lý cũng như về nghiệp vụ chuyên môn.

Nhiều ngành khoa học nước ta về tự nhiên cũng như về xã hội, vài năm gần đây đã có nhiều hoạt động tích cực, hoặc để đáp ứng những yêu cầu chuyên ngành hoặc để phục vụ những nhiệm vụ mang tính phối hợp cao hơn nữa để góp phần vào cuộc nghiên cứu chiến lược phát triển kinh tế xã hội và quốc phòng của đất nước.

Một số tỉnh, thành phố đã thành lập những tổ chức hoạt động về bảo vệ môi trường dưới sự bảo trợ của chính quyền địa phương.

— Hội thảo «Bảo vệ môi trường bằng pháp luật» do Ủy ban Khoa học và Kỹ thuật Nhà nước tổ chức tại Hà Nội đầu tháng X/1987, làm nổi lên tính thời sự cấp bách về công cuộc thống nhất quản lý và kiểm soát môi trường, tính xã hội và tính khoa học của vấn đề môi sinh; mối quan tâm của Nhà nước, của nhân dân — đặc biệt của giới khoa học kỹ thuật đối với sự nghiệp nghiên cứu và bảo vệ môi trường.

Nước ta phát triển công tác môi trường trong hoàn cảnh nhiều tổ chức quốc tế đã đưa tiêu chuẩn về chất lượng môi trường: nhiều nước đã ban hành luật môi trường — các nước Cộng hòa Liên Xô đã có các bộ luật về nước, về đất đai về lòng đất, về rừng..

Năm 1980, Xô viết tối cao Liên Xô đã thông qua 2 đạo luật về bảo vệ môi trường thiên nhiên, luật bảo vệ bầu khí quyển, luật bảo vệ và sử dụng thế giới động vật.

Sự nghiệp bảo vệ và cải thiện môi trường đã được hiến pháp nước ta coi là nghĩa vụ của toàn dân và đã được ghi trong các nghị quyết của Đảng của Hội đồng Bộ trưởng.

Vấn đề đặt ra lúc này đối với chúng ta là làm sao trong một thời gian nhất định ta có thể thực hiện được các quan trắc cũng như khảo sát theo một quy hoạch có căn cứ khoa học bằng một quy phạm thống nhất để có được một chuỗi số liệu đủ tin cậy làm cơ sở cho việc đánh giá chất lượng, xây dựng tiêu chuẩn bề sinh, hoàn thiện những văn bản pháp quy còn tản mạn, đi đến xây dựng những đạo luật cơ bản về môi trường đồng thời có thể đáp ứng một phần cho các chương trình nghiên cứu tổng hợp cũng như nghiên cứu chuyên đề.

Để đạt được những yêu cầu nói trên, ta rất cần các thông tin, các số liệu về chất lượng môi trường của các nước trong khu vực, trước hết là các nước láng giềng.

Vì vậy, đồng thời với việc thực hiện các chương trình quốc gia, ta phải cố gắng đi đến ký kết và thực hiện các chương trình liên kết liên quốc gia.

Làm việc này, không phải chỉ để đáp ứng yêu cầu đơn phương của nước ta mà còn vì cuộc sống chung của các nước trong khu vực.

Ngành Khí tượng Thủy văn có sẵn trong tay ít nhiều vốn liếng về số liệu cũng như về nhận thức khoa học đối với môi trường không khí, môi trường nước nói chung và môi trường biển nói riêng của nước nhà.

Xây dựng và phát triển công tác này trong lúc đất nước đang đứng trước nhiều khó khăn thử thách nhưng cũng vào lúc đang sức sôi nổi mới, sức sôi « những việc cần làm ngay », đi một bước trong cả đường dài của sự nghiệp quản lý và kiểm soát môi trường, một trong những vấn đề chủ chốt liên quan đến sự tồn vong của dân tộc và đất nước, ta cố gắng làm và nhất định sẽ làm được./

NHỮNG VẤN ĐỀ MÔI TRƯỜNG...

(Tiếp theo trang 3)

Đi đôi với các công việc đó cần xây dựng các biện pháp pháp chế qui định các nguyên tắc, luật pháp về sử dụng và bảo vệ tài nguyên nước, tài nguyên khí hậu, tổ chức kiểm soát quốc gia về nguồn gây nhiễm bẩn, xác định các chuẩn giới hạn, cho phép thải các chất bẩn ra môi trường nước và không khí. Vấn đề tuyên truyền, giáo dục, phổ cập, đào tạo cũng là những hoạt động cấp bách để triển khai công tác kiểm soát và bảo vệ môi trường nước và không khí.

Nhiều nhà khoa học trên thế giới đã thống nhất ý kiến: « chất lượng của môi trường thiên nhiên quyết định chất lượng của sự sống trên hành tinh ». Nhiệm vụ của Ngành ta là rất nặng nề nhưng cũng rất vinh quang. Cần phát huy hết trách nhiệm để nhanh chóng đưa công tác điều tra quản lý và kiểm soát môi trường nước và không khí đi vào cuộc sống nhằm mục tiêu bảo vệ nước và không khí luôn luôn trong lành.

« Môi trường sống không phải chỉ là của chúng ta, nó đã được sử dụng bởi cha ông chúng ta, họ đã chuyển giao cho chúng ta và chúng ta có trách nhiệm chuyển giao nó không bị hủy hoại cho các thế hệ tương lai »./